

Barcelona, 13 de juny de 1983

Estimat amic,

Clisse de reüll la teva darrera i m'adone amb esverament que precedeix del 4 de maig. Bufa! Si n'he pa sat, de dies, sense dedicar-te l'hereta de consuetud per fer memèria, treure els dimonis i explicar-te com aquell qui diu a cau d'orella les xafarderies de la quinzena... Però, noi, aquest final de curs és terrible, d'una densitat aclaparadora. L'altre dia la Rosa he explicava a una cesina que ens acaba d'arribar de Venezuela. És una messa -una mica granada, ja, perquè passa dels seixanta- que va i ve: cebra jubilació aquí i em pense que també té interessos allí, i per això de tant en tant hi fa una estada. Bé, el cas és que la messa ens vol convidar a dinar un dia, a dinar de restaurant, amb tevalles i ganivet i ferquilla, un teo de debè, en un bon local. Dencs, la Rosa va i li diu que he veu molt negre fins que ne s'acabi el curs. La messa va ebrir uns ulls com taronges perquè ne sabia que jo em dediqué a la decència, i la Rosa li he va aclarir: aquest final de curs és de bogeria amb tot de certàmens literaris, concursos poètics, sessions especials, presentacions, col.loquis amb pares i mestres, etc. La setmana passada vaig tenir tres premis, bé, vull dir que vaig ser jurat de tres premis: a l'Escola Lys -tota una nit amb separ inclòs de deliberacions- amb en Sebastià Serribes i la Mercè Canela. L'endemà, als Serveis del jovent de la Generalitat, el premi Sant Jordi -de narració i poesia, en tres categories a cada branca- en homenatge al poeta Feix. En el jurat, entre d'altres, la Margarida Aritzeta, en Xavier Bru de Sala, l'Oriel Vergés, en Jordi Pàmies, la Carmina Portell..., gent d'arreu les comarques del Principat, amb els quals vam fer, també, un separ fred. I, finalment, divendres, dia 9, ne, vull dir dijous, dia 9, el premi El Bret, aquell del qual ja t'havia parlat: 25 llibres de 300 pàgines cada un. En el Jurat, en Jaume Vidal Alcover, en Josep Faulí, la M. Delors Orriols -novel.lista i mare del físic Antoni Lleret- i la Núria Fernas, filla de l'editor de Partic. Dos dies abans havíem dinat per decidir els set o vuit treballs seleccionats que passarien a la final, i el dia 9 va anar de debè. Va guanyar el recull de contes titulat "La coixinera Steppen", d'un xicot de 27 anys, en Jordi Viader, que he fa molt bé. En segon lloc va quedar una noia de 24 anys, la Pilar Rahola, amb la novel.la "Aquell estiu celer de vent". Al darrera, tres o quatre llibres força estimables, als autors dels quals acabo de fer quatre ratlles seguint el meu costum d'enceratjar la gent que

s'he mereix, costum que em pense que vaig encetar amb tu, ja fa una pila d'anys, quan érem mútuament uns perfectes desconeguts.

Aquest cap de setmana he estat a Castellterçol d'en ara acabem d'arribar. Avui, dilluns, per tant, he fet festa: començe el meu sistema especial de desprendre les vacances, de dilluns en dilluns. Així duren molt però sembla que ne en facis cap, de dia. Dissabte a la nit vaig assistir a un concert a l'església, a càrrec de l'Obrador Instrumental de ^{sa}Manresa, un grup de catorze o quinze músics, molt joves, que constitueixen una autèntica sorpresa. Un miracle, gairebé podríem dir. Les peces que van interpretar eren difícils i se'n van sortir prou bé. Hi havia concerts de Tellemann, un dels fills de Bach, un contemporani rus -Rakof, em semblava i el català Manuel Oltra. Molt bé! I ahir a la tarda, també a Castellterçol, amb la Rosa vam anar a veure una funció de teatre que interpretaven els vaillets de les escoles públiques. Se'n van sortir molt bé, també. Llàstima que ne hi havia ni la meitat dels pares! És una cosa incomprendible de falta de sensibilitat. Ne acabo de comprendre que els pares ne sentissin ni la menor curiositat per veure com ~~s'hi~~ ^{es}desempallegaven els seus fills dalt d'un escenari. Tot el vestuari, el text, els decorats, tot, tot, era obra de la vídua del mestre Mercader, l'anterior director del Grup Escolar, un pedagog que va deixar ben record. Per això encara trebe més incomprendible l'absència de tants i tants pares. Potser si haguessin intervingut en l'elaboració del vestuari o hi haguessin hagut d'abocar alguna pela, s'haurien sentit més solidaris i hi haurien anat. Ne ho sé?

Em sembla que ja s'ha fet alguna indicació a l'editor Jean Sales en relació al que m'explicaves en la teva carta. Aquí, fa l'efecte que tothom ja passa una mica de tot. En Sales, que és un vell lluitador, s'ha fet molt gran. Fixa't que el Club dels Novel·listes ja ne publica altra cosa que reedicions. Ara s'està engegant bé la col·lecció de novel·la del senyor Lara, de can Planeta, vaja, que s'emporta els novel·listes de debè, aquells que fa novel·les per a ser llegides, per passar-s'he bé -amb l'excepció del nostre amic Pedrele, que ne crec que hi vulgui tenir tractes-, ja que a can 62 es queden amb un te més experimental, més intel·lectualitzat. En Sales, ja, res de res.

Amb tants premis literaris, ne he pogut enllestir el llibre d'en Tísner. Per cert, que fa pocs dies que li vam dedicar un homenatge a l'Associació de la Premsa. Va ser un acte molt emotiu, d'aquells que te'n recordaràs tota la vida. La sala era plena de gom a gom. Va ebrir l'acte en Jaume Fuster i després en Jean Triadú va fer una valoració molt acurada de l'obra novel·lística de l'amic Avel·lí Artís. L'homenage,

tet i l'estevament propi del cas, va dir unes paraules plenes d'irenia i de cordialitat. La cosa es va liquidar amb la lectura per part del fill d'en Tísner d'un parell de centes -sensacionals!- del seu pare, i amb unes paraules de l'Albert Manent, el qual va poder posar de manifest els seus coneixements de la literatura que es feia a l'exili.

El que realment em sembla sensacional del que m'expliques en la teva carta és aquest projecte que esteu a punt d'engegar, aquesta mena de Centre d'Estudis Catalans a la facultat d'humanitats de la Universitat Nacional de La Plata. La idea és formidable i estic segur que us en sortireu. En aquests moments un fet com aquest és possible. Els catalanòfils que surten cada dia de diverses universitats de tot el món són molt ben acollits a casa nostra d'ençà que hem recuperat les Institucions. Ara torna a córrer per aquí -s'hi estarà uns tres mesos- Mary Ann Newman, una noia nordamericana, de Nova York, que s'ha ficat a la butxaca tota la intel·lectualitat del país. La noia, a qui ja vaig conèixer el mes de gener a la Universitat, ha ajudat a entendre "Maria Rosa" d'en Guimerà al senyor Strasberg, que l'ha dirigida ara per a l'estrena que s'ha fet -hi vam anar, la Rosa i jo- al nou teatre Condal.

Per cert que, ja que parlem de teatre, en un moment que la cosa comença a funcionar, encara que només sigui per les peles que hi aboca Cultura, els crítics en fan de les seves i han passat a demostrar una vegada més que ells són els únics que ho veuen clar -quan s'formen, supose-. Sembla que després que hagi passat per aquí "La Comedie Française", amb el senyoret Fletats, ja no hi ha res que valgui la pena de veure, i et puc assegurar que fan reseguens de pa molt bo. Ho jutgen tot en funció dels milions que es posen en joc, i els grups que no disposen de calé per als muntatges queden automàticament bandejats: ni en parlen. En canvi, d'aquells que han disposat de diners, estripen amb tota la satisfacció del món. En Sagarra, per exemple, l'altre dia comentava que "es temia" que la Maria Rosa tingués èxit. Imaginà't, quines coses! Llà sabia greu que una obra tingués èxit! No hi ha ni una mica de bona voluntat. Ni que fos pels actors, pels acomodadors, pels trameistes, valdria la pena que tinguessin èxit. Ho redueixen tot a uns punts de vista personals ridículs. En Fabregas també participa d'aquests criteris. I a mi em sap molt de greu. Ja veurem què diran, aviat, de la Campany, ara que regirà la cultura municipal...!

Continuem sense veure en Maurici: des de Nadal que no ha estat a casa. Ara sabem que és camí de Saragossa, en, des de Badajoz, han anat en tren per fer unes maniebres amb fec real i moltes caminades. Ell, en aquesta ocasió, portarà un dels camions de la cuina. Si més no, es podrà atipar, supose. Però fa una calor molt forta, ara, aquests dies, que no et deixa ni menjar de gust. Bé, això els desgana, perquè jo no la perdo mai, ja ho saps!

Torne al teatre. Vam veure "L'hèroe" d'en Rusiñel, al Teatre Lliure. Sensacional! Van recuperar dues filadores de l'any de la pera, que jeien en un museu de mala mort, fora de funcionament, i les van rehabilitar. Els actors que les han de fer rutilar es van passar un mes d'aprenentatge. L'obra, amb aquests antecedents, és una meravella. Els crítics, malgrat tot, ho han hagut de reconèixer, bé que amb reticències. El cas és que el públic no s'hi ha abocat. I és una veritable llàstima.

Et quedaràs sense poder llegir "La primera vegada" de l'Ofèlia, perquè el sentit crític del col·lectiu ha cregut que les narracions que havíem escrit no tenien cap mena d'unitat i que tot anava pel seu compte. Va ser joc de poques taules. Ens vam repartir els papers, cadascú va recuperar el seu i bona nit i tapa't! Hem deixat de col·laborar al Ciero, perquè no paguen, o paguen poc i a destemps, i ara ens hem quedat amb el Cerreu i, un cop al mes, a la Vanguardia. No som constants i ens cansen de tot. Falta sempre que algú doni la cara pels altres.

No sé si et deu haver arribat alguna notícia del cas Oliver-Cendrós. Resulta que el magnat de la colònia, després d'haver tingut el goig de ser l'amo durant vint anys d'en Pere Quart, va decidir atorgar-li -davant notari- una pensió de seixanta-cinc mil pessetes mensuals ja que mai no l'havia donat d'alta a la Seguretat Social. Ah, però l'heme, l'amo de la cultura, s'emprenya quan l'Oliver publica una antologia a la col·lecció Les millors obres de la Literatura Catalana, i li retira la subvenció. Merder al cante, soroll, articles, en Jaume Fuster en parla en fer el pregó de la Fira del Llibre... En Cendrós sembla que afluixa, intervenen advocats, s'amenaça amb plets... Bé, el cas és que ara en Cendrós -que s'havia retirat del negoci editorial- torna a muntar un negoci d'edició només que per fer la punyeta a l'Oliver i li diu que si vol seguir cobrant la pensió, ha de signar un contracte en exclusiva, per deu anys, de tota l'obra i... fixa't hi bé! Al cinc per cent de drets d'autor! Una altra bogeria, oi? De moment, l'Associació li passa la pensió a l'espera que intervinguin jerarquies i institucions.

Bé, noi, plege per avui. Adéu. Records a tothom. I perdona el retard. Estic molt suat i me'n vaig a clapar. Salut!

Carles